

NATIONAAL ARCHIEF 'S-GRAVENHAGE

LANDSADVOCAAT VAN OLDENBARNEVELT

TOEGANGSNUMMER 3.01.14

INVENTARISNUMMER 1016

REKENING VAN JAN VAN CUIJLEN

ABT VAN DE ABDIJ BERN

IN HET LAND VAN HEUSDEN

DOOR HEM INGEDIEND N.A.V. EEN REKEST

BEGIN 17e EEUW

13 ONGENUMMERDE FOLIO'S

BEWERKING DOOR

ANTHONIUS VAN DER TUIJN

TE RHOON

Voor eventuele vragen, opmerkingen en verbeteringen (anthonius@alice.nl).

Als u gegevens uit deze bewerking gebruikt voor genealogische of historische doeleinden, dient een verwijzing naar deze bewerking vermeld te worden. Bij gebruikmaking van gegevens uit deze bewerking ten behoeve van publicaties, in welke vorm dan ook, moet een adequate bronvermelding naar deze bewerking worden vermeld.

Folio 1.

Sommier staet vande incommende goederen ende lasten vande abdije van Bern inden landen van Heusden, overgelevert bij heer Jan van Cuijlen abt der selver abdije volgende den last ende bevelen hem gedaen bijden heeren Staten van Hollandt ende Westvrieslandt, bij apostille op sijn requeste van date den 24^e Augusti anno 1609.

Eerst vande goederen gelegen in Hollandt.

Inden banne van Herpt.

224 mergen lants daerinne de geruijnerde abdije is gelegen. Daer van eenige deur des abts bedrieff werden geteelt ende bebouwet. Ende dander verhuijrt sijn om £ 7 den mergen. Genomen sijnde oversulcx d'eene mergen deur dander voor gelijcke £ 7. Compt alhier jaerlicx de somme van £ 1.668.

Tachtich mergen lants, sijnde eenen vuijterwaert. Daer van eenige bijden prelaet gebruijckt ende eenighe verhuijrt werden. Den mergen om £ 15. Compt mede deene margen deur den andere genomen op gelijcke £ 15, ter somme van £ 1.200.

Inden selven banne heeft d'abdije noch een vogelkoije die jaerlijcx verhuijrt werdt om £ 60.

Prima somma £ 2.728.

Kanttekening: Op dese partije werden hier nae voor ongelden gebracht £ 1.270-04-00.

Lantpachten onder Hedichuijsen.

77 grote mergen 400 roeden lants. Daer van 15 margen twee hondt ten halven werden besaeijt ende gebauwet ende gerekent jegens £ 7 den mergen siaers. De rest sijnde leech weijlant is verhuijrt d'eene mergen deur danderen om £ 4. Lopende tsamen jaerlicx salvo justiori calculo tot £ 360.

Kanttekening: Op dese goederen werden hier naer voor ongelden gebracht tsiaers £ 624-17-00.

2^e somma £ 360.

Folio 2.

In Outheusden.

Hondert sessentwintich cleijnder mergen twee hondert roeden, sijnde leege weijlanden, staende t'meerendeel tijts onder water. Daer van sommige mergentalen oock vuitgegeven sijn voor het vagen vande wateringe staende t'heurder laste ende omtrent 88 mergens aen verscheijden personen verhuijrt sijn. D'eene mergen deur d'ander om £ 2-10-00, belopende jaerlicx £ 220.

Een vogelkoije daarvan tot hier toe nijet gecomen is overmits de commandeur tot Heusden d'selve aen hem getrocken heeft. D'welck gestelt werdt voor memorie.

3^e somma f 220.

Kanttekening: Jegens dese somme werden hier naer voor jaerlicxe ongelden gebracht £ 376-15-00.

Lantpachten tot Genderen.

42 margen cleijder mergens die meest ten westeijnde gelegen sijn aende Leechte, waer van eenige werden ten halven verhuijrt, gebout ende geteelt. Ende andere mergentalen sijn verpacht aen diversche personen tot £ 4 den mergen. Lopende sulcx d'eene mergen deur d'ander genomen alhier ter somme van £ 168.

Kanttekening: Hier op werden hier naer voor ongelden gebracht £ 87-03-00.

4^e somma £ 168.

Landen gelegen in Babijlonienbrouck.

88 cleijnder mergens, daer van 48 mergen gelegen sijn binnen den Mosterdijck, verhuijrt ijder mergen om £ 7-07-06. Ende 30 mergens buijten den Mosterdijck om £ 6-07-06 de mergen. Belopende t'samen tsiaers £ 544-05-00.

Kanttekening: Op de dese somme werden hier naer voor jaerlicxe ongelden gebracht £ 240.

5^e somma £ 544-05-00.

In Douveren.

Twee mergen lants jaerlicx ter huijre geldende, de somme van £ 8.

6^e somma £ 8.

Folio 3.**Inden landen van Althenae.**

72 margen lants d'welcke vermits den oorloge desert gelegen ende voorde dijkaghe sijn aengesproocken ende vande abdije vervreempt memorie.

Kanttekening: Dese landen sijn bijden rentmeester Coolwijck aengeslagen. Die verclaert d'selve te gelden omtrent tisaers 800 gulden.

Renten ende chijnsen in Hollant.

Verscheijden thijnsen inden landen van Heusden jaerlicx vuytbrengende £ 80.

Drije mudden, een mauwel tarwe de mudde, geëstimeert op £ 12, vuytbrengende jaerlicx £ 42.

Op de Lage Swaluwe eene rente van £ 50 ende opde domeijnen van Suijthollant £ 10. Compt tsamen t'siaers £ 60.

Aen verscheijden thijnskens jaerlijcx tot £ 35.

7^e somma £ 267.

Prima somma vande lantpachten, renten ende chijnsen in Hollant £ 4.395-05-00.

In Gelderlant tusschen Maes ende Wael.

193 mergen lants binnen de kerspel van Alfort, daer van den mergen d'een deur d'ander gerekent werdt verhuijrt te sijn £ 4-10-00. Compt tsamen £ 824-10-00.

Vijftich mergen lants tot Leeuwen die jegenwoordich onder water leggen ende alhoewel 10 ofte 12 mergen verhuijrt sijn, eenige om £ 3, andere om £ 2. Daer van en wordt evenwel nijet geproffiteert t'quelwater. Dwelcke gestelt wordt po memorie.

Sess mergen vuyterwaerts tot Leeuwen gelden den mergen £ 11. Compt alhier £ 66.

Seven margen tot Maesbommel ende Alphen, den margen verpacht om £ 2-10-00. Beloopt jaerlicx de somme van £ 17-10-00.

2^e somma van lantpachten in Gelderlant £ 918.

Kanttekening: Hier jegens werden hier naer voor jaerlicxe ongelden gebracht £ 986-10-00.

Inden landen van Utrecht.

Tot Meersbergen heeft dese abdije ettelijcke honnen, wesende savelachtige landen ende heijlanden, vuytbrengende jaerlicx de somme van £ 550.

3^e somma inden landen van Utrecht £ 550.

Kanttekening: Hier jegens werden voor ongelden gebracht £ 50.

Folio 4.**In Brabant ende t'landt van Ravesteijn.**

Int dorp van Berlicum bij Schartogenbos heeft d'abdije vier cleijne honnen, elck jaerlicx vuytbrengende omtrent vier mudden rogge. Ende daer toe de thienden vanden selven dorpe, jaerlicx vuytbrengende omtrent 113 mudden, gerekent de mudder rogge tot £ 7. Compt tsamen jaerlicx £ 875.

Inden dorpe van Heeswijck ende Dinther heeft d'abdije vijff honnen elcx jaerlicx vuytbrengende omtrent vijff mudden rogge. Ende daer toe de thienden tot Heeswijck vuytbrengende omtrent 55 mudden, de mudde gerekent alsvooren. Compt tsamen £ 560.

Tot Hees een honne jaerlicx verhuijrt voor vier mudden rogge ende eenen hamel, het mudde op £ 7 ende den hamel op £ 3 gerekent. Beloopt tsamen £ 31.

Inden dorpe van Loon heeft d'abdije een honne jaerlicx verhuijrt om £ 75 aen gelde, een mudde rogge ende twee hamels, vuytbrengende tsamen £ 88.

Inden landen van Ravesteijn heeft d'abdije drie honnen. Daer van d'eene is geruijneert ende jegenwoordich onbeheert. D'eene brengt vuyt vijff mudden ende de leste zus mudden rogge, geëstimeert alsboven, tsamen op £ 77.

Een huijs binnen de stadt van sHertogenbos bijden abt ende sijn conventualen bewoont, werdt geëstimeert dat het bij verhuijringe jaerlicx soude gelden d'somme van £ 60.

4^e somma vande goederen in Brabant ende t'lant van Ravesteijn £ 1.691.

Totalis somma vande geheele ontgang van deser abdije innecommen £ 7.944-05-00.

Folio 5.

Lasten bijden abt van Beern jegens de voorsz. incompsten gebracht.

Eerst opde landen van Herpt.

Een derdendeel van alle schattingen, verpondingen ende contributien vanden dorpe van Herpt die den abt nijet en begroot.

1.442½ roeden Maesdijck die jaerlijcx begroot werden op £ 800.

28 roeden geheele Maze genaempt de Vuijtmaze inden landen van Drongelen, geëstimeert jaerlijcx te costen £ 6-15-00.

270 roeden geheel Mase in Hesbeen ende 27 roeden geheel Maze aende Oudtheusdensche brugge, die hij t'samen seijt anno 1609 besteet te sijn tot £ 45.

129 roeden halff Maze, bij thuijs van Oudtheusden, costen t'siaers £ 12.

58 roeden halff mergen jegens die prerck ende boven die kerck van Herpt ende noch 460 roeden halff Maze, costen te samen £ 18.

48 roeden 2 voeten wateringe te maecken die jaerlijcx besteedt werden om £ 14.

Ende noch een roede zeedijcx tot £ 7-10-00.

74 roeden inden Heijdijck daer van de resten nijet en werden begroot.

Den abt verclaert noch inden jaere 1600 negen provisiocelijcken tot het maecken vande achterdijck tusschen t'lant van Heusden ende den lande van Althena opde mergen betaelt te hebben 27 st. Compt £ 267-04-00.

Ende segt dat den abt van oude hercomen gehouden is op Sinte Geertruijden dach aende heemraet slants van Heusden opden hoogen Maesdijck te geven eene maeltijt, jaerlijcx wel costende £ 100.

Prima somma van ongelden vallende jaerlijcx opde landen van Herpt £ 1.270-09-00.

Folio 6.

Lasten opden landen van Hedichuijsen.

Eerst is d'abdije schuldich met die van Hedichuijsen, alle schattingen ende ongelden die nijet begrotet en werden.

Twee hondert vijff roeden Maesdijck der welcker jaerlijcx onderhoudt, geëstimeert werdt op £ 500.

Thien roeden zeedijcks inden banne van Oudtheusden, geëstimeert jaerlijcx te corten £ 10.

49 roeden wateringe costende alsvooren £ 10.

Opde 77 mergen vier hont sijn mede tot maeckinge vande achterdijck tusschen de landen van Heusden ende Althena ommegelegten 27 stuyvers opde mergen. Belopende £ 104-17-00.

2^e somma van lasten ende ongelden opde landen van Heedickhuijsen £ 624-17-00.

Lasten ende ongelden staende ende vallende totte landen tot Oudtheusden..

15 roeden Maesdijck leggende inden slach van Oudtheusden binnen den ban van Hedickhuijsen. De roede geëstimeert op £ 6. Compt £ 90.

66 roeden zeedijcx inden ban van Oudtheusden. Welcker onderhoudt geëstimeert werdt, tsamen £ 66.

Die van Oudtheusden eijschen jaerlijcx van dese abdije voor contributie £ 15.

Noch voor des dorps jaerlijcx onraet werdt d'abdije jaerlijcx te laste geleijt £ 63-03-00.

Tot opmaeckinge vande voorsz. achterdijck tusschen den landen van Heusden ende Althena werdt opden mergen ommegelegeslagen 22½ stivers. Compt over 26 mergen twee hont £ 142-13-00.

3^e somma van ongelden in Oudtheusden £ 376-16-00.

Folio 7.

Lasten ende ongelden vallende opde goederen tot Genderen.

Den jaerlicxen onraet ende contributien van Mazen ende sluijsen bedraecht tsaers omtrent 8 stivers op de mergen. Belopende ter somme van £ 16-16-00.

Over het hooftgelt tot Andel genomen tot 21 st. op de mergen, over 22 margen also de mergentalen in dit hooftgelt dubbelt genomen werden. Belopende £ 23-02-00.

De opmaeckinge vande voorsz. achterdijck jegens 22½ st. opde mergen soude belopen £ 47-05-00.

4^e somma van ongelden opde landen van Genderen £ 87-03-00.

Lasten ende ongelden vallende opde landen in Babiloenbrouck.

Twee ende veertich roeden drie voeten zeedijcx, geëstimeert jaerlicx te costen £ 42.

De selve landen hebben oock eenige Maesdijck tot Andel ende moeten int gemeen met de anderen landen contribuieren tot maeckinge van molens ende sluijsen genomen sijnde jegens £ 3 opde mergen. Lopende over 48 mergen £ 144.

Tot maeckinge vande voorsz. achterdijck mede op de voorsz. 48 mergen provisovelijcken gecontribueert 22½ stiver op de mergen. Compt £ 54.

5^e somma vande ongelden in Babijlonienbrouck £ 240.

Lasten ende ongelden opde landen gelegen tusschen Maeze ende Wael.

140 roeden dijcx inden Appelterensche ende Alfortsen inlage, gerekent jaerlijcx tot costen £ 4-10-00 de mergen, ofte immers so het den abt calculeert tsaers £ 630.

Den abt seijt dat die goederen tot Leeuwen belast sijn, so met dijkage als anderen ongelden, de margen tot £ 6-10-00. Belopende jaerlijcks £ 325.

Folio 8.

De landen tot Maesbommel ende Althen (Alphen?) werden jaerlicx belast jegens £ 4-10-00 de merge. Belopende £ 325.

De heere van Santen pretendeert vuijte landen van Alfort vier hont lants.

6^e somma £ 986-10-00.

Lasten ende ongelden vallende opde goederen inden landen van Utrecht.

De lasten opde landen gelegen inden Stichte van Utrecht geëstimeert tsaers £ 50.

7^e somma £ 50.

Prima somma van alle ongelden die alle de goederen van dese staet subiect sijn £ 2.635-15-00.

Veele ende behypothequeerde lasten ende chijnsen.

Men is inden eersten schuldich een recognitie aende hartoge van Brabant van 9 st.

De heere van Heeswijck over verscheijden thijnskens jaerlijcx £ 7.

De heere van Kerstergat, nu Philips van Bourgoignen vijff pont outs tot 31 st. t'pont.

T'grote gasthuijs tot Schartogenbos £ 7 paijments.

D'arme fraters binnen 's-Hertogenbosch £ 7.

T'clooster van sinte Geertruijt binnen sHertogenbosch, vuijte homme tot Hees £ 4 outs, £ 6-04-00. Veijnder van Osch een jaerlijcx rente £ 24.

Den heijligen geest binnen Schartogenbosch in twee distincte renten. De somme van £ 55.

Folio 9.

Aert van Asperen erffgenamen tsiaers £ 28.

Boudewijn Peter twee renten d'eene van £ 17, d'ander van £ 7-10-00, tsamen £ 24-10-00.

Aende Staten van Brabant jaerlicx £ 115-13-03.

Aent capittel van Sint Jans tot Luijck negenthien wergh silvers, gereduceert tot 35½ oude schilden die t'stuck wederom sijn gereduceert tot anderhalven goutgulden. Ende nu nade evaluatie van Luijck betaelt werden jaerlicx met £ 160.

Den prelaet van St. Truijen twee goutgulden, £ 5-10-00.

Den rector vande capelle tot Elshout 27 st.

Den rector vande capelle tot Heesbeen 17 st.

Den prince van Orangen ofte den heere van Haafden vande visscherije 36 st.

Den selven van t'veer te Weel 40 capoenen, genomen op £ 20.

Den selven vuijt een weert 10 st.

Aenden heeren van Hoorn jaerlicx £ 10.

Den proost van Oudemunster twee oude schilden £ 4-04-00.

Tcapittel van Sinte Pieters tot Utrecht van elf loot silvers tsiaers £ 9-18-00.

Den amptman van Maes ende Wael van sijn gerechticheijt jaerlicx £ 7-10-00.

Den heere van Ravesteijn tsiaers £ 3-04-00.

Den rentmeester vande Domeijnen t'Utrecht van stroogelt tsiaers 30 st.

Den schout van Vrouwenvecht £ 0-05-06.

Den heere van Amerongen £ 0-10-06.

Den heere van Ravesteijn van houtgelt £ 7-02-03.

2^e somma van gehypothequeerde lasten, chijnsen, renten etc. £ 516-15-06.

Folio 10.

Lasten van onderhoudt van kercken ende betalinge van predicanten.

De thienden van Berlicum ende Heeswijck sijn beswaert ende subiect de reparatien vande kercken inde voorsz. twee dorpen d'welck alhier gestelt wordt voor memorie.

Dese abdije keert jaerlicx vuijt tot betalinge vande predicanten tot Heusden de somme van £ 200.

3^e somma £ 200.

Totalis somma vande jaerlijcxe lasten die dese abdije moet draegen £ 4.352-10-06.

Verclaringe vande schulden daarmede den abt sustineert beswaert te sijn.

Segt dat de reparatien vande vervallen honnen ende huijsen wel sal costen £ 5.000.

Segt noch geduijrende den oorloge de wijle de goederen t'meerendeel in ongebruijck lagen tot consernatie van eenige vandien tot onderhoudt ende reparatie van dijcken, sluijsen, molens ende huijshoudeinge opgenomen te sijn, op renthen ende interessen tot laste van dese abdije, de somme van £ 25.000.

Item dat den prelaeten van Beern den heeren Staten van Hollant ende Westvrieslant geleent heeft, daer van jaerlicxe rente betaelt werdt aen Anthoni van de Stappe ter somme van £ 900.

Datter bij Joos Fabri proces werdt geïntenteert ter cause vande administratie der abdije goederen eischende wel £ 6.000.

Dat de weduwe van Jan Harmansz. mede eijst vuint saecke van haer mans administratie £ 600. Somma vande aengebrochte schulden £ 43.800.

Folio 11.

Namen vanden abt ende sijn conventualen die jegenwoordich in levende lijve sijn.

Heer Johan Vercuijlen abt.

Bartholomees van der Stappe.

Stephanus Quieulx.

Theodorus van der Meer.

Petrus van Doorn.

Johannes Moors.

Henricus Groensven.

Nicolaes Hanens.

Rodolphus Zegers.

Ghijsbertus Petri.

Paulus van de Dale.

Henricus Johannis.

Anthoni Cuijpers.

Anthonius Hernudem.

Leonardus Dulihelmi, noch nijet geproffesijt ende anno 1608 totte professie gecleet.

Folio 12.

Consideratien opden stant der incomen der goederen ende de aengebachte lasten vande abdije van Beern.

Opden ontfanck.

De landen behooren naerder gespenficeert te sijn van campe tot campe lants met heure belendingen ende streckingen. Oock die qualiteit van elcke campe, te weeten van coornlant, weijlant ende hoijlant.

Diende oock hier op gesien de caerten.

Ende geweeten hoeveel elcke partije lants voordien oorloge in huijre gegouden heeft.

Tot desen abdije gehooren sonder twijffel noch meer goederen als beneficien ende vicarien op altaren ende anders binnen de abdije ende daer buijten.

Oock pastorijen ende diergelijcken.

Men vindt onder de lasten eenen pacht opt veer te Weel, sonder inden ontfanck van t'selve veer mentie gemaect te sijn.

Te vernemen wat het voor eenen weert is, daer vuint ten pacht betaelt werdt, tsamen 10 st.

Op den vuintgeeff.

Vande partijen van £ 3.635-15-00 tsaers van maeckinge ende reparatien van dijcken, Mazen, sluijsen, wateringen etc. sonder men inde verhuijringe het merendeel vandien mogen bedingen tot laste vande pachters.

Te vernemen van renthen geconstitueert sijn staende den oorloge ende tot wat hoofdsomme.

So veel aengaet de reparatien vande huijsen op de lanthoven. Ten is geen proffijt veele huijsen inde landen te hebben ende men soude de honnen mogen verdeelen om bij pertijen aen andere honnen ofte den naestgelegen dorplieden te verhuijren. Ende daer noch huijsen sijn, salmen den pachters sulcx mogen laten t'innieren alse meenen tot heure bouneeringe nodich te sijn, met redelicke insichte ende recompense aenden pachteren.

T'ondersoucken de qualiteit der aengegeven schulden met dach, date ende bij wijen ende tot wat saecke die gemaect sijn.

Folio 13.

So veele aengaet de geïntenteerde processen men sal ondersoucken de gelegentheit vandien ende met wat middelen die te eijndigen sijn.

T'ondersoucken van tijde tot tijde wanneer de conventualen aengecomen sijn ende inschelijcx de ouderdom ende dispositie.

NAAMLIJST

Bourgondie Philips van 8
Dale Paulus van de 11
Doorn Petrus 11
Dulihelmi Leonardus 11
Fabri Joos 10
Groensven Henricus 11
Hanens Nicolaas 11
Harmansz. Jan 10
Hernudum Anthonius 11
Johannis Henricus 11
Coolwijck rentmeester 3
Cuijlen Jan van 1-11
Cuijpers Anthoni 11
Meer Theodorus van der 11
Moors Johannes
Osch Veinder van 8
Petri Ghijsbertus 11
Pietersz. Boudewijn 9
Quieulx Stephanus 11
Santen de heer van 8
Segers Rodolphus 11
Stappe Anthoni van der 10
Bartholomees van der 11

AARDRIJKSKUNDIGE NAMEN

Alphen 3
Andel 7
Asperen 9
Babyloniënbroek 2-7
Berlicum 4
Brabant 4
Dinter 4
Douveren 2

Drongelen 5
Gelderland 3
Genderen 2-7
Hedighuizen 1-6
Hees 4
Heesbeen 5
Heeswijk 4
Herpt 1-5
's-Hertogenbosch 4
Heusden 1-2-3-5-6-10
Holland 3
Lage Zwaluwe 3
Land van Altena 3-5-6
 Maas en Waal 3-7-9
Leeuwen 3-7
Loon 4
Maas 5-7
Maasbommel 3-8
Meersbergen 3
Oudheusden 2-5-6
Ravestein 4
Utrecht 3-8
Vrouwenvecht 9

STRATEN, VAARWEGEN, POLDERS ETC.

Alfortse inlage 7
Appelterense inlage 7
Heidijk 5
Kerspel Alfort 3-8
Leechte 2
Maasdijk 5-7
Mosterdijk 2
Uitmaas 5

NAMEN VAN ONROERENDE GOEDEREN

Oudheusdense brug 5

INSTELLINGEN

Arme fraters te 's-Hertogenbosch 8
Convent van Geertruida te 's-Hertogenbosch 8
Domeinen van Zuid-Holland 3
 Utrecht 9
Gasthuis van 's-Hertogenbosch 8
Heilige geest van 's-Hertogenbosch 8
Kapel van Elshout 9
 Heesbeen 9
Kapittel van St. Jan te Luik 9

Pieter te Utrecht 9
Kerk van Berlicum 10
 Heeswijk 10
 Herpt 5
Oude Munster 9
Staten van Brabant 9
Tienden van Berlicum 10
 Heeswijk 10
Veer van Weel 9-12

BEROEPEN EN/OF FUNCTIES

Abt 1
Heer van Amerongen 9
 Haafden 9
 Heeswijk 8
 Hoorn 9
 Kestergat 8
 Ravestein 9
Hertog van Brabant 8
Prelaat van St. Truien 9
Proost van Oude Munster 9
Prins van Orenje 9
Rentmeester 3
Veinder van Osch 8